

Hallituksen esitys Eduskunnalle Turkin kanssa tehdyn sijoitusten molemminpuolista edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Turkin kanssa 13 päivänä toukokuuta 1993 tehdyn sijoitusten molemminpuolista edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen. Suomessa on pääkohdiltaan vastaavanlainen voimassa oleva sopimus Egyptin (SopS 2—3/82), Bulgarian (SopS 39—40/85), Kiinan (SopS 3—4/86), Malesian (SopS 78—79/87), Sri Lankan (SopS 53—54/87), Unkarin (SopS 19—20/89), Puolan (SopS 23—24/91), Tšekin ja Slovakian liittotasavallan (SopS 72—73/91), Venäjän (tehty Suomen ja Neuvostoliiton välillä SopS 57—58/91), Viron (SopS 103—104/92), Liettuan (SopS 118—119/92), Romanian (SopS 120—121/92), Latvian (SopS 4—5/93), Utzbekistanin (SopS 73—74/93) ja Ukrainan (SopS 5—6/94) kanssa.

Sopimuksella pyritään laajentamaan ja syventämään Suomen ja Turkin taloudellisia suhteita ja sen avulla halutaan luoda suotuisat edellytykset sijoituksille kummassakin sopimus-

valtiossa. Sopimuksessa todetaan sopimusvaltioiden haluavan suojella sijoittajiensa tekemiä sijoituksia, tehostaa välillään tapahtuvaa pääoman liikkuvuutta ja edistää siten kummankin valtion taloudellista toimintaa.

Sopimus noudattelee pääpiirteittäin Suomen aikaisemmin tekemien sijoitusten suojelua koskevien sopimusten periaatteita, joihin perustuvilla määräyksillä pyritään suojelemaan kummankin sopimuspuolen sijoituksia toisen valtion alueella.

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen sopimuksen voimaantulon edellyttämien muodollisuuksien tultua täytetyiksi.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

Sopimus on tarpeellinen suomalaisten sijoitusten turvaamiseksi Turkissa. Sopimuksen toivotaan myös lisäävän turkkilaisten sijoituksia Suomeen. Se antaa perustan maitten välisen taloudellisen yhteistyön kehittämiseen ja investointitoiminnan edistämiseen.

Suomen ja Turkin välinen kauppavaihto oli vuonna 1993 arvoltaan 1115 miljoonaa markkaa, josta viennin osuus oli 864 miljoonaa

markkaa ja tuonnin 151 miljoonaa markkaa. Suomen vienti Turkkiin kasvoi 89 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna ja oli 0,6 prosenttia kokonaisviennistä. Suomen tuonti Turkista lisääntyi 10 prosenttia ja Turkin osuus kokonaistuonnista oli 0,1 prosenttia.

EFTAn ja Turkin välinen vapaakauppasopimus tuli Suomen osalta voimaan vuoden 1992 toukokuussa. Vapaakauppasopimus tarjoaa mahdollisuuden maitten välisen kauppavaihdon lisäämiseen.

Suomen ja Turkin välistä investointisuojaso-

pimusta koskevat neuvottelut alkoivat huhtikuussa 1989 ja päättyivät maaliskuussa 1992. Sopimus allekirjoitettiin Ankarassa 13 päivänä toukokuuta 1993. Sopimusluonnoksesta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: valtiovarainministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, Suomen Pankki, Teollisuuden Keskusliitto, Suomen Ulkomaankauppaliitto, Vientitakuulaitos, Suomen Vientiluotto Oy, Finnfund, Kone Oy, Nokia Oy, Neste Oy, Outokumpu Engineering, Rauma-Repola Oy, Suomen Yhdyspankki, Kansallis-Osake-Pankki ja Postipankki.

2. Sopimuksen merkitys

Sopimuksen määräykset tarjoavat suomalaisille sijoituksille suosituimmuusaseman, turvaavat tuottojen ja varojen kotiutuksen, antavat suojan pakkolunastusta ja kansallistamista vastaan sekä määrittelevät riitojen selvittelymekanismien. Näin ollen sopimus tarjoaa suotuisat edellytykset suomalaisten sijoitusten lisäämiseen Turkissa.

Sopimuksen mukaan kumpikin sopimuspuoli turvaa toisen sopimuspuolen sijoituksille tasa-

puolisen ja oikeudenmukaisen kohtelun eikä vaikeuta kohtuuttomasti tai syrjivästi toimenpitein niihin liittyvää toimintaa.

Toisen sopimuspuolen sijoituksille myönnetään täysi turva ja suojelu, mikä ei missään tapauksessa saa olla vähäisempi kuin kolmansien valtioiden sijoittajien sijoituksille myönnettävä turva ja suojelu.

Kumpikaan sopimuspuoli ei saa pakkolunastaa, kansallistaa tai ryhtyä muuhun näitä vastaavaan toimeen muuta kuin siinä tapauksessa, että julkinen etu edellyttää tällaista toimenpidettä. Menettelyn tulee olla laillista eikä se saa olla syrjivää. Toimenpiteen kohteeksi joutuneen on saatava nopea, riittävä ja tehokas korvaus.

Mikäli sijoittajan ja toisen sopimuspuolen välillä tai sopimuspuolten välillä syntyy sijoituksia koskevia riitoja, on sopimuksessa määräykset noudatettavasta välimies- ja muusta menettelystä.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella ei ole valtion tulo- ja menoarvion ulottuvia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

1 artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet sijoittaja, sijoitus, tuotto, kansalaiset, alue, omistaa ja käyttää määrysvaltaa.

2 artikla. Artiklassa määritellään ne sijoitukset, joihin sopimusta sovelletaan.

3 artikla. Artiklan perusteella vastaanotetuille sijoituksille turvataan tasapuolinen ja oikeudenmukainen kohtelu eikä niitä saa vaikeuttaa kohtuuttomasti tai syrjivästi toimenpitein.

4 artikla. Artiklan määräykset takaavat tehdyille sijoituksille suosituimmuuskohtelun ja määrittelevät sen korvattaessa vahinkoja, jotka on kärsitty artiklassa mainittujen tapahtumien johdosta. Sijoituksille myönnettävä turva ja suojelu ei saa olla vähäisempi tai epäedullisempi kuin kolmannen valtion sijoittajien sijoituksille myönnettävä kohtelu.

5 artikla. Artiklassa luetaan poikkeukset edellä mainitusta suosituimmuuskohtelusta. Sen mukaan sopimuspuolen sijoittajiin ei tarvitse ulottaa kohtelua, joka aiheutuu tulliliitoista, talousliitoista tai vastaavista instituutioista tai niihin johtavista väliaikaisista sopimuksista. Poikkeuksena ovat myös vastavuoroisuutta edellyttävät kansainväliset verosopimukset tai vastaavat järjestelyt.

6 artikla. Artiklassa määritellään sijoituksiin liittyvät maksut, tuotot ja varat, jotka on voitava kotiuttaa ja siirtää. Tähän liittyen määritellään myös mainitun siirron vaihtokurssi ja termi "viivytyksettä".

7 artikla. Artiklassa määritellään sijoitusten pakkolunastukseen, kansallistamiseen tai näitä vastaavaan toimeen liittyvät ehdot.

8 artikla. Mikäli sopimuspuolen ja sijoittajan välisessä riitaisuudessa ei ole päästy sovintoon kuuden kuukauden kuluessa, asia voidaan alis-

taa ratkaistavaksi joko sovittelu- tai väl miesmenettelyn avulla sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainvälisessä ratkaisu- tai sovittelukeskuksessa, ellei sijoittaja ole saattanut riitaisuutta osapuolena olevan sopimuspuolen toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

9 artikla. Sopimuspuolten väliset riitaisuudet sopimuksen tulkinnasta on mahdollisuuksien mukaan ratkaistava suurin ja tosiasiallinen neuvotteluin. Jos riitaa ei näin voida ratkaista, se on saatettava jommankumman osapuolen pyynnöstä jokaista eri tapausta varten perustettavan välimiesoikeuden ratkaistavaksi. Artiklassa määritellään välimiesoikeuden perustamista sekä päätöksentekotapa.

10 artikla. Sopimuspuolen tai sen toimi elimen tai sen valvonnan alaisena toimivan oikeushenkilön suorittaessa maksun sijoitukseen liittyvän takuun perusteella, saa se sijaantulon kautta omistus- tai muun oikeuden, johon sijoittaja olisi ollut oikeutettu.

11 artikla. Tämä sopimus ei vaikuta sijoittajan kansallisen tai kansainvälisen oikeuden perusteella saamiin oikeuksiin tai etuihin toisen sopimuspuolen alueella.

12 artikla. Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen sopimuksen voimaantuloon tarvittavien muodollisuuksien tultua täytetyiksi. Sopimus on tehty viideksi toista vuodeksi. Kumpikin sopimuspuoli voi antamalla kirjallisen ilmoituksen kaksitoista kuukautta aikaisemmin irtisanoa sopimuksen. Niiden sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen sopimuksen irtisanomisen voimaantuloa, on sopimus voimassa edelleen viisitoista vuotta sen voimassaolon päättymisen jälkeen.

2. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksen 7 artiklan mukaan sopimuspuoli saa pakkolunastaa, kansallistaa tai ryhtyä

muuhun toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemiä sijoituksia koskevaan vastaavaan toimeen ainoastaan artiklassa tarkemmin määretyillä ehdoilla. Artiklassa on lisäksi määräykset tällaisen toimenpiteen johdosta maksettavista korvauksista, niihin liittyvistä koroista ja korvausten maksutavasta.

Hallitusmuodon 6 pykälän 3 momentin mukaan omaisuuden pakkolunastuksesta on säädettävä lailla. Vaikka lainkohta koskeekin varsinaisesti vain Suomen kansalaisten yleisiä oikeuksia ja oikeusturvaa, on ulkomaalaisten omaisuutta koskevan pakkolunastuksen katsottava olevan yleisemminkin lainsäädännön alaan kuuluva kysymys vallitsevan oikeuskäsitteksen ja kansainvälisten sopimusten perusteella. Lisäksi artiklan edellä mainitut määräykset menettelystä korvauksen maksamisessa ovat osittain ristiriidassa pakkolunastuslainsäädännön kanssa. Sopimuksen 7 artiklan määräykset kuuluvat näistä syistä lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 8 artiklan määräykset sijoittajan ja valtion välisestä välimiesmenettelystä voivat erityisesti pakkolunastusasioissa olla ristiriidassa oikeudenkäyntimenettelyä koskevien säännösten kanssa. Tästä syystä sopimuksen 8 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 pykälän mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Ankarassa 13 päivänä toukokuuta 1993 tehdyin Suomen tasavallan hallituksen ja Turkin tasavallan hallituksen välisen sijoitusten molemminpuolista edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Turkin kanssa tehdyn sijoitusten molemminpuolista edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaan säädetään:

1 §

Ankarassa 13 päivänä toukokuuta 1993 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Turkin tasavallan hallituksen välisen sijoitusten molemminpuolista edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1994

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Pertti Salolainen*

(Suomennos)

SOPIMUS

Suomen tasavallan hallituksen
ja
Turkin tasavallan hallituksen välillä
sijoitusten molemminpuolisesta edistämisestä
ja suojelusta

Suomen tasavallan hallitus ja Turkin tasavallan hallitus, joista seuraavassa käytetään nimitystä ”sopimuspuolet”,

jotka haluavat laajentaa ja syventää keskinäisiä suhteitaan taloudellisen, teollisen ja teknologisen yhteistyön alalla pitkällä ajanjaksolla ja luoda erityisesti suotuisat edellytykset sopimuspuolen kansalaisten ja yhtiöiden toisen sopimuspuolen alueelle tekemille sijoituksille,

jotka tunnustavat molemminpuolisen halukkuuden tehostaa pääoman liikkuvuutta tarkoituksenaan edistää taloudellista toimintaa molemmissa valtioissa ja suojella molempien valtioiden sijoittajien tekemiä sijoituksia, ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Määritelmät

1. Tässä sopimuksessa:
- a) ”sijoittaja” tarkoittaa:
 - (i) luonnollista henkilöä, joka on sopimuspuolen kansalainen sen asianomaisen lain mukaisesti;
 - (ii) oikeushenkilöä, jonka keskushallinto on jommankumman sopimuspuolen alueella tai kolmannen valtion alueella, jolloin toisen sopimuspuolen sijoittajalla on siinä hallitseva osuus; pelkät sopimussuhteet eivät kuitenkaan perusta hallitsevaa osuutta.
 - b) ”sijoitus” tarkoittaa kaikenlaisia varoja ja käsittää erityisesti, joskaan ei yksinomaisesti:

AGREEMENT

between the Government of
the Republic of Finland
and
the Government of the Republic of Turkey
for the Reciprocal Promotion and
Protection of Investments

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Turkey, hereinafter referred to as the Contracting Parties;

Desiring to expand and deepen their mutual relations in the field of economic, industrial and technological cooperation on a long term basis and in particular to create favourable conditions for investments by nationals and companies of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

Recognizing the mutual desire to stimulate the flow of capital with the aim of promoting economic activity in both States and to protect investments by investors of both States;

Have agreed as follows:

Article 1

Definitions

1. For the purposes of this Agreement:
- a) ”investor” means:
 - (i) a natural person who is a national of a Contracting Party under its applicable law;
 - (ii) any legal person having its seat in the territory of either Contracting Party, or in a third country with a predominant interest of an investor of the other Contracting Party. However, purely contractual relations alone do not constitute a predominant interest.
 - b) ”investment” means any kind of asset and in particular, though not exclusively, includes:

(i) irtaimen ja kiinteän omaisuuden ja muut esineoikeudet, kuten kiinnitykset, pidätysoikeudet ja pantit;

(ii) osakkeet tai muunlaiset osakkuudet;

(iii) oikeuden rahaan tai rahalliseen saatavaan tai oikeuden suoritukseen, jolla on taloudellista arvoa, ja joka liittyy sijoitukseen;

(iv) oikeudet henkiseen ja teolliseen omaisuuteen, mukaan lukien tekijänoikeudet, patentit, tavaramerkit, toiminimet, teolliset mallioikeudet, liikesalaisuudet, tekniset valmistusmenetelmät, tietotaidon ja goodwill-arvon;

(v) lakiin perustuvat tai sopimuksen mukaisesti myönnetty toimitukset mukaan lukien luonnonvarojen etsintää, jalostamista, louhintaa tai hyödyntämistä koskevat toimitukset.

c) ”tuotto” tarkoittaa sijoituksen tuottamaa rahamäärää ja käsittää erityisesti, joskaan ei yksinomaan, voitot, korot, pääomatulot, osingot, rojalit tai maksut;

d) ”kansalaiset” tarkoittaa Suomen ja Turkin osalta luonnollisia henkilöitä, jotka ovat jommankumman maan kansalaisia sen lakien mukaisesti;

e) ”alue” tarkoittaa Suomen ja Turkin osalta aluetta, jonka muodostaa Suomen tasavalta ja vastaavasti Turkin tasavalta;

f) ”omistaa” tai ”käyttää määräysvaltaa” tarkoittaa omistamista tai määräysvallan käyttöä, joka on välitöntä tai välillistä, mukaan lukien omistaminen tai määräysvallan käyttö, jota harjoitetaan tytäryhtiöiden tai sivuliikkeiden välityksellä niiden sijainnista riippumatta.

2. Leasingsopimuksen perusteella tämän sopimuksen mukaiseen sijoitukseen liittyviä sijoitustavaroita, jotka on annettu vuokralleottajan käyttöön sopimuspuolen alueella sen lakien ja määräysten mukaisesti, ei tule kohdella epäedullisemmin kuin sijoitusta.

2 artikla

Tämän sopimuksen soveltaminen

1. Kumpikin sopimuspuoli sallii, omien lakien ja määräystensä antamien toimivaltuuksien nojalla, toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemät sijoitukset.

2. Tätä sopimusta sovelletaan sijoituksiin, jotka sopimuspuolen sijoittajat omistavat tai joissa käyttävät määräysvaltaa toisen sopimuspuolen alueella ja jotka on tehty viimeksi mainitun sopimuspuolen alueella sijoituksen

(i) movable and immovable property and any other property rights such as mortgages, liens or pledges;

(ii) shares or any other form of participation;

(iii) title or claim to money or right to any performance having an economic value and related to an investment;

(iv) intellectual and industrial property rights, including rights with respect to copyrights, patents, trade marks, business names, industrial designs, trade secrets, technical processes, know-how and goodwill;

(v) concessions conferred by law or under contract including concessions to search for, cultivate, extract or exploit natural resources.

c) ”returns” means the amount yielded by an investment and in particular, though not exclusively, includes profits, interests, capital gains, dividends, royalties or fees;

d) ”nationals” means in respect of Finland and Turkey physical persons who are citizens of either country according to its laws;

e) ”territory” means in respect of Finland and Turkey the territory which constitutes the Republic of Finland and the Republic of Turkey, respectively;

f) ”owned or controlled” means ownership or control that is direct or indirect, including ownership or control exercised through subsidiaries or affiliates, wherever located.

2. Investment goods that under a leasing agreement, in relation to an investment under this agreement, are placed at the disposal of a lessee in the territory of one Contracting Party in conformity with its laws and regulations shall be treated not less favorably than an investment.

Article 2

Applicability of this Agreement

1. Each Contracting Party shall, subject to its right to exercise powers conferred by its laws or regulations, admit investments of investors of the other Contracting Party.

2. The present Agreement shall apply to investments owned or controlled by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party which are established in accordance with the laws and regulations in

tekoaikana voimassa olleiden lakien ja määräysten mukaisesti.

Sopimuspuolen sijoittaja, jonka keskushallinto on kolmannessa maassa, ei voi vaatia suojelua tämän sopimuksen perusteella, jos kolmannen maan ja sen sopimuspuolen välillä, jossa sijoitus on tehty, on tehty sijoitusten suojelua ja edistämistä koskeva sopimus.

Mikäli kolmannen maan, jossa sijoittajan keskushallinto sijaitsee, ja kyseessä olevan sopimuspuolen välillä ei ole sijoitusten suojelua ja edistämistä koskevaa sopimusta, sovelletaan tätä sopimusta.

3. Tätä sopimusta sovelletaan myös kummankin sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueelle tekemiin sijoituksiin, jotka on tehty ennen sen voimaantuloa.

3 artikla

Sijoitusten suojelu

Kumpikin sopimuspuoli turvaa toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemille sijoituksille tapuolisen ja oikeudenmukaisen kohtelun eikä vaikeuta kohtuuttomoin tai syrjivoin toimenpitein näiden sijoittajien sijoituksiin liittyvää toimintaa, niiden hoitamista, ylläpitoa, käyttöä, nautintaa, myyntiä tai lakkauttamista.

4 artikla

Suosituimmuusmääräykset

1. Kumpikin sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille täyden turvan ja suojelun, mikä ei missään tapauksessa saa olla vähäisempi, kuin mitä jonkun kolmannen valtion sijoittajien sijoituksille myönnetään. Kummankin sopimuspuolen tulee noudattaa sijoituksia koskevia sitoumuksiaan.

2. Sopimuspuolen sijoittajiin, joille aiheutuu menetyksiä toisen sopimuspuolen alueella olevien sijoitusten osalta sodan tai muun aseellisen selkkauksen, kapinan tai vastaavien tapahtumien johdosta, ei viimeksi mainittu sopimuspuoli saa soveltaa tällaisten menetysten johdosta päättämiensä toimenpiteiden osalta epäedullisempää kohtelua kuin tämä sopimuspuoli soveltaa minkä tahansa kolmannen valtion sijoittajiin nähden.

force in the latter Contracting Party's territory at the time the investment was made.

An investor of one of the Contracting Parties having its seat in a third country, shall not invoke protection under this Agreement if there is an investment protection and promotion agreement concluded between the third country and the Contracting Party where the investment is made.

In the absence of an investment protection and promotion agreement between the third country where the investor is seated and the Contracting Party concerned, the present Agreement shall apply.

3. The present Agreement shall also apply to investments by investors of either Contracting Party in the territory of the other Contracting Party, made before its coming into force.

Article 3

Protection of Investments

Each Contracting Party shall ensure fair and equitable treatment to the investments of investors of the other Contracting Party and shall not impair, by unreasonable or discriminatory measures, the operation, management maintenance, use, enjoyment, sale or liquidation thereof by those investors.

Article 4

Most-favoured-nation Provisions

1. Each Contracting Party shall accord to investments of investors of the other Contracting Party full security and protection, which in any case shall not be less than that accorded to investments of investors of any third State. Each Contracting Party shall observe any obligation it may have entered into with regard to investments.

2. Investors of the one Contracting Party who suffer losses in respect to their investments in the territory of the other Contracting Party owing to war or other armed conflict, insurrection or similar events shall be accorded by the latter Contracting Party treatment as regards any measures it adopts in relation to such losses, no less favourable than that which that Contracting Party accords to investors of any third State.

5 artikla

Poikkeukset

Tämän sopimuksen määräyksiä ei voida tulkita siten, että se velvoittaisi sopimuspuolta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin etua kohtelusta, suosituimmuudesta tai etuoikeudesta, joka johtuu;

a) olemassa olevista tai tulevista tulliliitoista, talousliitoista tai vastaavanlaisista instituutioista tai tällaisiin liittoihin tai instituutioihin johtavista väliaikaisista sopimuksista, tai

b) kansainvälisestä sopimuksesta tai järjestelystä, joka liittyy kokonaan tai pääasiassa verotukseen vastavuoroisuuden pohjalta.

6 artikla

Kotiuttaminen ja siirrot

1. Sopimuspuolen on sallittava asianmukaisen lakiansa ja määräystensä sallimassa laajuudessa ja niiden mukaisesti siirtää ilman viivytystä vapaasti vaihdettavina valuuttoina erityisesti seuraavat:

a) nettovoitot, osingot, rojalit, tekniset avustukset ja muut tekniset maksut, korot ja muut toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksista syntyvät tuotot;

b) toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemän sijoituksen kokonaisesta tai osittaisesta myynnistä tai lakkauttamisesta saatava tuotto;

c) sijoitukseen liittyvien lainojen takaisinmaksusta saatavat varat; ja

d) niiden toisen sopimuspuolen tai kolmannen maan kansalaisten nettomääräiset ansiotulot, joilla on lupa olla sijoitukseen liittyvässä työssä sen alueella.

2. Tässä artiklassa mainittu siirto suoritetaan siirtöpäivänä voimassa olevaan viralliseen vaihtokurssiin.

3. Tässä sopimuksessa ”viivytyksettä” tarkoittaa siirtoja koskevana, että siirrot tulee voida suorittaa mahdollisimman nopeasti noudattaen normaaleja kaupallisia menettelyjä.

7 artikla

Pakkolunastus

1. Sopimuspuoli ei saa ryhtyä suoraan tai epäsuorasti toisen sopimuspuolen sijoittajan tekemään sijoitukseen kohdistuvaan pakko-

Article 5

Exceptions

The provisions of this Agreement shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors of the other Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege resulting from:

a) any existing or future customs unions, economic unions or similar institutions, or on the basis of interim agreements leading to such unions or institutions, or

b) any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation on the basis of reciprocity.

Article 6

Repatriation and Transfers

1. Each Contracting Party shall permit, to the extent permitted by and in conformity with its relevant laws and regulations, the transfer, without delay, in any freely convertible currency in particular of the following:

a) the net profits, dividends, royalties, technical assistance and other technical fees, interest and other returns accruing from investments of investors of the other Contracting Party;

b) the proceeds from the total or partial sale or from the liquidation of any investment made by investors of the other Contracting Party;

c) funds in repayment of loans related to an investment; and

d) the net earnings of the nationals of the other Contracting Party or of any third country who are allowed to work in connection with an investment in its territory.

2. Any transfer referred to in this Article shall be effected at the official exchange rate prevailing on the day the transfer is made.

3. For the purposes of this Agreement, ”without delay”, as related to transfers, means that it shall be possible to perform such transfers as rapidly as possible in accordance with normal commercial transaction procedures.

Article 7

Expropriation

1. Neither Contracting Party shall directly or indirectly take any measure of expropriation, nationalization or any other measure the effect

lunastukseen, kansallistamiseen tai muuhun toimeen, joka vaikutukseltaan vastaisi pakkolunastusta tai kansallistamista, ellei tällaiseen toimenpiteeseen ryhdytä yleisen edun vuoksi ja asianmukaisin laillisin menettelyin eikä se ole syrjivä ja ellei sitä suoriteta nopeaa, riittävää ja tehokasta korvausta vastaan.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa mainitun korvauksen tulee kattaa sijoitusten normaali markkina-arvo huomioon ottaen tuotot (lukuunottamatta tuottoja tulevaisuudessa) sillä hetkellä, kun pakkolunastuksesta, kansallistamisesta tai muusta toimesta, joka vaikutukseltaan vastaisi pakkolunastusta tai kansallistamista, ilmoitettiin julkisesti tai kun tällaiseen toimenpiteeseen ryhdyttiin, kumpi hyvänsä näistä toimista oli aikaisempi, vähentämättä tämän viime kädessä tapahtuvan haltuunoton mahdollisuudesta johtuvaa arvon alennusta. Tällainen korvaus on maksettava viivytyksettä ja siihen tulee sisältyä asianmukainen maksu- hetkeen saakka kertynyt korko. Sen tulee olla tehokkaasti toteutettavissa ja vapaasti siirrettävissä ja se on maksettava tavalla, joka ei aseta kansalaisia ja yhtiöitä epäedullisempaan asemaan kuin siinä tapauksessa, että näille kansalaisille ja yhtiöille olisi maksettu korvaus välittömästi sinä päivänä, jolloin ryhdyttiin pakkolunastukseen, kansallistamiseen tai muuhun toimeen, joka vaikutukseltaan vastaisi pakkolunastusta tai kansallistamista.

8 artikla

Sopimuspuolen ja sijoittajan väliset riitaisuudet

1. Sopimuspuolen sijoittajan ja toisen sopimuspuolen väliset oikeudelliset riitaisuudet, jotka koskevat ensiksi mainitun sijoitusta viimeksi mainitun alueella ja joista ei ole päästy sovintoon kuuden kuukauden kuluessa kirjallisen vaatimuksen esittämisestä, voidaan jommankumman riitapuolen vaatimuksesta alistaa ratkaistaviksi joko sovittelu- tai väliliesmenettelyn avulla sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliselle ratkaisu- tai sovittelukeskukselle (jäljempänä ”keskus”) ottaen huomioon Washington D.C.:ssä 18 päivänä maaliskuuta 1965 tehdyn valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemista koskevan yleissopimuksen soveltavat määräykset, edellyttäen, ettei sijoittaja ole saattanut riitaisuutta riitaisu-

of which would be tantamount to expropriation or nationalization against the investment of the investor of the other Contracting Party unless such a measure is taken in the public interest and under due process of law, is not discriminatory, and, is taken against prompt, adequate and effective compensation.

2. The compensation referred to in paragraph 1 of the present Article shall represent the equivalent of the normal market value of the investments, and taking into account the returns (excluding future returns), at the time when expropriation, nationalization or any other measure the effect of which would be tantamount to expropriation or nationalization was publicly announced or when such measure was taken, whichever is the earlier, without reduction in that value due to the prospect of the very seizure which ultimately occurs. Such compensation shall be paid without delay and shall carry an appropriate interest taking into account the length of time until the time of payment. It shall be effectively realizable and freely transferable and shall be paid in a manner which would place nationals and companies in a position no less favourable than the position in which such nationals and companies would have been if the compensation had been paid immediately on the date of expropriation, nationalization or any other measure the effect of which would be tantamount to expropriation or nationalization.

Article 8

Disputes between a Contracting Party and an Investor

1. Any legal dispute between an investor of one Contracting Party and the other Contracting Party concerning an investment of the former in the territory of the latter which has not been amicably settled during six months from written notification of a claim may, at the request of either party to the dispute, be submitted for settlement either by conciliation or arbitration to the International Centre for the Settlement of Investment Disputes (hereinafter called ”the Centre”) having regard to the applicable provisions of the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States opened for signature at Washington D.C. on 18 March 1965, provided that the investor has not brought the dispute before the court of justice

den osapuolena olevan sopimuspuolen tomivaltaiseen tuomioistuimeen. Erimielisyyden vallitessa siitä, onko sovittelu- tai välimiesmenettely tarkoituksenmukaisempi, on sijoittajalla oikeus valita.

Jos sijoittaja haluaa saattaa riitaisuuden osapuolena olevan sopimuspuolen tuomioistuimen ratkaistavaksi, tuomioistuimella on aikaa yksi vuosi antaa lopullinen päätös, ennen kuin riitaisuus voidaan alistaa keskuksen ratkaistavaksi vuoden 1965 Washingtonin yleissopimuksessa edellytetyn menettelyn mukaisesti.

2. Yhtiötä, joka on perustettu tai muodostettu sopimuspuolen alueella voimassa olevan lain mukaisesti ja jossa ennen tällaista riitaisuutta enemmistön osakkeista omistavat toisen sopimuspuolen kansalaiset tai yhtiöt, kohdellaan yleissopimuksen 25 artiklan (2) (b) kohdan mukaisesti sopimuksen tarkoittamassa merkityksessä toisen sopimuspuolen yhtiönä.

9 artikla

Sopimuspuolten välisten riitojen ratkaiseminen

1. Sopimuspuolten väliset riidat tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta on mahdollisuuksien mukaan ratkaistava suoraan ja tosiasiallisin neuvotteluin.

2. Jollei sopimuspuolten välistä riitaa kyetä näin ratkaisemaan kuuden kuukauden kuluessa, se on saatettava jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

3. Sellainen välimiesoikeus perustetaan jokaista eri tapausta varten seuraavalla tavalla. Kahden kuukauden kuluessa välimiesmenettelyä koskevan pyynnön saamisesta kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden oikeuden jäsenenä. Nämä kaksi jäsentä valitsevat sitten kolmannen valtion kansalaisen, joka nimitetään molempien sopimuspuolten suostumuksella oikeuden puheenjohtajaksi. Puheenjohtaja on nimittävää kahden kuukauden kuluessa kahden muun jäsenen nimittämisestä.

4. Jos tämän artiklan 3 kappaleessa määrättyjen aikojen kuluessa tarvittavia nimityksiä ei ole suoritettu, jompikumpi sopimuspuoli voi muun sopimuksen puuttuessa pyytää Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtajaa suorittamaan tarvittavat nimitykset. Jos puheenjohtaja on jommankumman sopimuspuolen kansalainen tai jos hän on muulla tavoin estynyt

of competent jurisdiction of the Contracting Party that is a party to the dispute. In the event of disagreement as to whether conciliation or arbitration is the more appropriate procedure, the investor shall have the right to choose.

If the investor chooses to bring the dispute before the court of justice of the Contracting Party that is a party to the dispute, a period of one year shall elapse for a final award before the dispute can be submitted to the Centre according to the procedure provided for in the said Washington Convention of 1965.

2. A company which is incorporated or constituted under the law in force in the territory of one Contracting Party, in which before such a dispute arises the majority of shares are owned by nationals or companies of the other Contracting Party shall, in accordance with Article 25 (2) (b) of the Convention, be treated, for the purpose of the Convention, as a company of the other Contracting Party.

Article 9

Settlement of Disputes between the Contracting Parties

1. Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Agreement should, if possible, be settled through direct and meaningful negotiations.

2. If a dispute between the Contracting Parties cannot thus be settled within six months, it shall upon the request of either Contracting Party be submitted to an arbitral tribunal.

3. Such an arbitral tribunal shall be constituted for each individual case in the following way. Within two months of the receipt of the request for arbitration, each Contracting Party shall appoint one member of the tribunal. Those two members shall then select a national of a third State who on approval by the two Contracting Parties shall be appointed Chairman of the tribunal. The Chairman shall be appointed within two months from the date of appointment of the other two members.

4. If within the periods specified in paragraph (3) of this Article the necessary appointments have not been made, either Contracting Party may, in the absence of any other agreement, invite the President of the International Court of Justice to make any necessary appointments. If the President is a national of either Contracting Party or if he is otherwise

täyttämästä sanottua tehtävää, varapuheenjohtaja on pyydettyä suorittamaan tarvittavat nimitykset. Jos varapuheenjohtaja on jommankumman sopimuspuolen kansalainen tai jos hän on myös estynyt täyttämästä sanottua tehtävää, Kansainvälisen tuomioistuimen virkaiässä seuraavaa jäsentä, joka ei ole kummankaan sopimuspuolen kansalainen, on pyydettyä suorittamaan tarvittavat nimitykset.

5. Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänten enemmistöllä. Kyseinen päätös on molempia sopimuspuolia sitova. Kumpikin sopimuspuoli vastaa välimiesoikeuden oman jäsenensä kustannuksista ja edustautumisestaan välimiesmenettelyssä; puheenjohtajan ja jäljelle jäävistä kustannuksista vastaavat sopimuspuolet yhtä suurin osuuksin. Välimiesoikeus voi kuitenkin päätöksessään määrätä toisen sopimuspuolista vastaamaan suuremmasta osuudesta kustannuksia, ja tällainen päätös on molempia sopimuspuolia sitova. Välimiesoikeus päättää omasta menettelytavastaan.

10 artikla

Sijaantulo

Jos sopimuspuoli tai jokin sen toimielin tai oikeushenkilö, joka toimii sen valvonnan alaisena, suorittaa maksun jollekin sijoittajistaan toisen sopimuspuolen alueella olevaan sijoitukseen liittyvän takuun perusteella, jälkimmäinen sopimuspuoli tunnustaa tällaisen sijoittajan oikeuden siirtää omistus- tai muu oikeus ensiksi mainitulle sopimuspuolelle tai sen toimielimelle tai oikeushenkilölle, joka toimii sen valvonnan alaisena, ja ensiksi mainitun sopimuspuolen tai sen toimielimen tai oikeushenkilön, joka toimii sen valvonnan alaisena, tällaista omistus- tai muuta oikeutta koskevan sijaantulon.

Maksava sopimuspuoli tai sen toimielin tai oikeushenkilö, joka toimii sen valvonnan alaisena, ei ole oikeutettu muihin oikeuksiin kuin niihin, joihin sijoittaja olisi ollut oikeutettu.

11 artikla

Kansallinen tai kansainvälinen oikeus

Mikään tässä sopimuksessa ei voi vaikuttaa sopimuspuolen sijoittajan kansallisen tai kansainvälisen oikeuden perusteella saamiin oikeuksiin tai etuihin toisen sopimuspuolen alueella.

prevented from discharging the said function, the Vice-President shall be invited to make the necessary appointments. If the Vice-President is a national of either Contracting Party or if he too is prevented from discharging the said function, the member of the International Court of Justice next in seniority, who is not a national of either Contracting Party, shall be invited to make the necessary appointments.

5. The arbitral tribunal shall reach its decisions by a majority of votes. Such decision shall be binding on both Contracting Parties. Each Contracting Party shall bear the cost of its own member of the tribunal and of its representation in the arbitral proceedings; the cost of the Chairman and the remaining costs shall be borne in equal parts by the Contracting Parties. The tribunal may, however, in its decision direct that a higher proportion of costs shall be borne by one of the two Contracting Parties, and this award shall be binding on both Contracting Parties. The tribunal shall determine its own procedure.

Article 10

Subrogation

If a Contracting Party or one of its organs or a legal person acting under its supervision makes a payment to any of its investors under a guarantee it has granted in respect of an investment in the territory of the other Contracting Party, the latter Contracting Party shall recognize the transfer of any right or title of such an investor to the former Contracting Party or its organ or a legal person acting under its supervision and the subrogation of the former Contracting Party or its organ or a legal person acting under its supervision to any such right or title.

The Contracting Party or its organ or a legal person acting under its supervision making the payment shall not be entitled to exercise any rights other than the rights which the investor would have been entitled to exercise.

Article 11

National or International law

Nothing in this Agreement shall prejudice any rights or benefits under national or international law accruing to an investor of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party.

12 artikla

Voimaantulo, voimassaoloaika ja päättyminen

1. Tämä sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että sopimuksen voimaantulon edellyttämät valtiosäännön mukaiset vaatimukset ovat tulleet täytetyiksi.

2. Tämä sopimus on voimassa viisitoista vuotta. Tämän jälkeen se on voimassa siihen asti, kun on kulunut kaksitoista kuukautta siitä, kun jompikumpi sopimuspuolista on ilmoittanut kirjallisesti irtisanomisesta toiselle sopimuspuolelle.

3. Niiden sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen kuin tämän sopimuksen irtisanominen tulee voimaan, 1—11 artiklojen määräykset ovat edelleen voimassa viisitoista vuotta sopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeen estämättä tämän jälkeen yleisen kansainvälisen oikeuden sääntöjen soveltamista.

Tämän vakuudeksi alla mainitut hallitusten sa asianmukaisesti siihen valtuuttamina ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Ankarassa 13 päivänä toukokuuta 1993 kahtena kappaleena suomen-, turkin- ja englanninkielisenä, jotka kaikki ovat yhtä todistusvoimaiset. Tulkintaeroavaisuuksissa on englanninkielinen teksti ratkaiseva.

Suomen tasavallan hallituksen
puolesta

Risto Kauppi

Turkin tasavallan hallituksen
puolesta

Kemal Kabatas

Article 12

Entry into Force, Duration and Termination

1. This Agreement shall enter into force thirty days after the date on which the Contracting Parties have notified each other that the constitutional requirements for the entry into force of this Agreement have been fulfilled.

2. The Agreement shall remain in force for a period of fifteen years. Thereafter it shall remain in force until expiration of twelve months from the date on which either Contracting Party shall have given written notice of termination to the other.

3. In respect of investments made prior to the date when the termination of this Agreement becomes effective, the provisions of Articles 1—11 shall continue in effect for a further period of fifteen years after the date of termination and without prejudice to the application thereafter of the rules of general international law.

In witness whereof the undersigned, duly authorised thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

Done in duplicate at Ankara May 13th, 1993 in the Finnish, Turkish, and English languages all texts being equally authentic. In case of divergence of interpretation the English text shall prevail.

For the Government of the
Republic of Finland

Risto Kauppi

For the Government of the
Republic of Turkey

Kemal Kabatas